

STOPPA VÄLFÄRDSSVEKET MOT VÅRA ÄLDRE

Facebook: facebook.com/kristdemokraterna
Instagram: [@kristdemokraterna](https://instagram.com/kristdemokraterna), [@buschebba](https://instagram.com/buschebba)
Twitter: [@kdriks](https://twitter.com/kdriks), [@BuschEbba](https://twitter.com/BuschEbba)
Webbplats: www.kristdemokraterna.se
E-post: info@kristdemokraterna.se

Ett äldreboende baserat på självbestämmande, värdighet och trygghet

Att våra äldre ska få åldras i trygghet och med värdighet är en stark drivkraft för oss Kristdemokrater. God vård, ett behovsanpassat boende och självbestämmande över sin vardag är en självklarhet – hela livet.

Tidigare vårdades majoriteten av våra äldre med demenssjukdom på ett äldreboende eller det vi kallade demensboende. Nu har antalet platser på äldreboende kraftigt skurits ner. Samtidigt har antalet demenssjuka ökat. Gruppen multisjuka äldre har mer än fördubblats sedan 90-talet. Fler och fler äldre som själva upplever att de har behov av särskild vård och omsorg blir idag nekade boende på ett så kallat särskilt boende. Biståndsbedömningarna har blivit hårdare och då anses de för friska. I vissa kommuner finns det helt enkelt inte tillräckligt många platser i särskilt boende. Istället erbjuds mer omfattande hemtjänst i det egna hemmet.

Ensamhet och isolering i det egna hemmet, efter att livskamraten har dabbats av demenssjukdom eller har gått bort, leder inte sällan till en depression. För att bryta ensamheten önskar många äldre flytta till ett så kallat trygghetsboende. Där finns det möjlighet till stark social gemenskap och inte sällan finns det personal under dagtid som kan stödja de boende med enklare sysslor. Boende på trygghetsboende vittnar om minskad psykiska ohälsa, en känsla av gemenskap och höjd livskvalitet. Dessvärre är det en brist på trygghetsboende i flera kommuner. Dessutom blir boendekostnaden ofta högre i ett trygghetsboende än i det egna hemmet. Många äldre, och framför allt de med svagast ekonomi, är därför hänvisade till fortsatt ensamhet.

Kristdemokraterna presenterar här reformer för att dels stimulera en utökning av antalet platser inom särskilt boende och trygghetsboende och dels för att förbättra de äldres ekonomiska förutsättningar att ordna boende.

Brist på särskilt boende för äldre

Det är kommunernas ansvar att enligt socialtjänstlagen (SoL) se till att det finns boende för äldre personer som har behov av särskild vård och omsorg dygnet runt – s.k. särskilda boende.

Under 2016 bodde 21 200 personer i åldrarna 65-79 år och 84 800 personer över 80 år i särskilt boende enligt Socialstyrelsen vill säga totalt 106 000 personer på strax under 85 000 boendeplatser. Om behovet av särskilt boende är konstant inom dessa åldersgrupper kommer 137 000 respektive 160 000 personer behöva särskilt boende 2025 respektive 2030.

Redan i år anger 125 kommuner att det råder brist på platser inom särskilt boende. Detta är en dramatisk ökning från 2014 då endast 77 kommuner uppgav en brist. Samtidigt bedömer allt färre kommuner att de kommer klara av att täcka behovet av särskilt boende under de kommande två åren.¹

Under de senaste åren har det byggts drygt 2000 särskilda boenden årligen. Under 2017 stod privata aktörer för 41 procent av nybyggnationen². Byggtakten är alldeles för långsam för att kunna täcka det kommande behovet av särskilda boenden, även om Boverkets prognos är något mer optimistisk för 2017-2018. Även om det skulle byggas 2500 platser årligen kommer underskottet eskalera till närmare 10 000 platser under 2025 och närmare 20 000 platser under 2030. Denna beräkning är dessutom baserad på att endast 0,4 procent av befintliga äldreboenden tas ur bruk vilket är ett lågt antagande samt att det ständigt är 90 procents beläggning.

Den akuta och eskalerande bristen på platser har medfört att kommunerna tvingas till att göra tuffare biståndsbedömningar. Bedömningen av vad som krävs för att få särskilt boende varierar också från kommun till kommun vilket ifrågasätter rättssäkerheten i besluten. Fler och fler äldre som själva upplever att de har behov av särskild vård och omsorg blir nekade plats då de anses för friska. Istället erbjuds mer omfattande hemtjänst i det egna hemmet. En lösning som ofta är otillfredsställande för den äldre och dess anhöriga. Många känner sig otrygga. De känner sig isolerade och är oroliga för hur de ska klara sin vardag när deras hälsa blir sämre.

¹ Boverket, bostadsmarknadsenkät 2017

² Boverket, egna beräkningar

Den tuffare biståndsbedömningen har i praktiken medfört att flera av våra äldre har kraftigt försämrad hälsa än tidigare när de äntligen får en plats inom särskilt boende. Många lider av demenssjukdom. Undersökningar visar att överlevnadstiden från inflyttning i särskilt boende endast är sex till åtta månader. Det innebär i praktiken att detta i många fall har förvandlats från en boendeform med vård och omsorg till en palliativ vårdverksamhet.

Enligt socialtjänstlagen ska ett beslut om särskilt boende verkställas direkt. Om verkställandet dröjer mer än tre månader ska det anmälas till IVO. Socialstyrelsen rapporterade i februari 2017 att den genomsnittliga väntetiden för verkställande av beslut har ökat med sju dagar från 2013 till 2016. Det är stora variationer från kommun till kommun. Vissa kommuner har ingen väntetid alls, medan var femte person som beviljats plats får vänta mer än tre månader på verkställande i andra. I Ljusdal och Munkfors är väntetiden på verkställande mer än tre månader för samtliga.

Incitamenten för att kommunerna ska verkställa ett särskilt boende-beslut skyndsamt är näst intill obefintliga.

Åtgärder för fler särskilda boenden:

Kristdemokraterna kräver att den som fyllt 85 år ska ha en lagstadgad rätt att få flytta till ett äldreboende som t.ex. särskilt boende när personen själv bedömer att behovet finns.

Kristdemokraterna föreslår följande åtgärder för att tillgången till särskilt boende ska öka:

- Äldreboendemiljard. Kommuner erhåller: 1 miljard kronor*antalet äldre som fått en plats inom tre månader efter biståndsbeslut/antalet som fått en plats i riket.

Resterande pengar betalas till kommuner som klarar ge plats till alla i tid.

- Anslår 150 miljoner kronor mer än regeringen varje år för att fler särskilda boenden bostäder ska byggas genom ett förhöjt investeringsstöd. Stödet kan också gå till trygghetsboende.
- Äldreboendegaranti föreslås som innebär att den som fyllt 85 år själv ska kunna bestämma när man vill bo ett äldreboende.

- Se över delmodellen för äldreomsorg i den kommunala kostnadsutjämningsutredningen så att kommuner med hög andel äldre personer får ökad kompensation från kommuner med låg andel äldre personer. (Regeringen tillsatte nov 2016 en kostnadsutjämningsutredning, den bör få tilläggsdirektiv).
- Höjda vitesbelopp när kommunerna inte klarar att leverera särskilt boende i tid. De kan idag bli allt mellan 10 000 kronor och 1 miljon kronor. Den lägre gränsen behöver höjas.

Trygghetsboende

Trygghetsbostäder är en relativt ny boendeform som har tillkommit som ett alternativ för att ge äldre personer tillgång till större gemenskap och trygghet. Det är en så kallad mellanboendeform som överbryggar glappet mellan det egna hemmet och särskilt boende med heldygnssorg.

Det finns ingen entydig definition för vad som karaktäriserar ett trygghetsboende, men tillgänglighet, gemensamhetsutrymmen och särskild personal är gemensamma nämnare för många. Det krävs inte något biståndsbeslut från kommunen enligt socialtjänstlagen för att kunna flytta till ett trygghetsboende.

Att flytta till ett trygghetsboende medför ofta en högre boendekostnad än att bo kvar i det egna hemmet. Våra äldre med svag ekonomi har därför inte valfriheten att flytta till ett boende som är bättre anpassat till livssituationen. Därtill råder det sannolikt brist på trygghetsboenden och seniorboende som de också kan heta.

Det behövs fler trygghets- och seniorboenden och äldres möjlighet att efterfråga dessa boenden behöver stärkas. Det ökar de äldres livskvalitet och det kan också bidra till att minska trycket på särskilda boenden.

Åtgärder för att äldre ska kunna bo i trygghetsboende:

- Höjt tak på bostadstillägget för pensionärer från nuvarande nivå på 5090 kr per månad för ensamstående och 2545 kr för sammanboende, till 7500 kr för ensamboende och 3750 kr för sammanboende.
- Höjt bostadstillägg för pensionärer med 500 kronor för ensamboende och 300 kronor för sammanboende.
- Anslå 150 miljoner kronor mer än regeringen varje år för att fler trygghetsboenden ska byggas. Stödet kan också gå till särskilt boende.
- Äldreboendegaranti föreslås som innebär att den som fyllt 85 år själv ska kunna bestämma när man vill bo ett äldreboende.

Sverige behöver fler äldreboenden – inte färre

De rödgröna partierna har som mål att sätta upp ett vinstförbud i välfärden. Det är ett farligt mål eftersom det om det införs skulle leda till att uppskattade äldreboende runt om i Sverige skulle få stänga. Branschorganisationen vårdföretagarna uppger att inte mindre än 460 boenden är hotade av Reepaluutredningens förslag.

Därutöver hotas utbyggnaden av antalet äldreboendeplatser runt om i Sverige. Ungefär hälften av de äldreboende som byggs för närvarande är privata. Den utbyggnaden skulle helt avstanna om ett vinstförbud infördes och sannolikt har hotet om vinstförbud redan bidragit till en lägre utbyggnadstakt redan och den bristsituation vi fått.

- Kristdemokraterna säger nej till vinstförbud i välfärden och ja till kommunala och privata äldreomsorgsalternativ.

Kristdemokraternas satsningar för fler äldreboenden och att fler äldre ska kunna efterfråga bra äldreboende

Kristdemokraternas politik för fler äldreboenden (mnkr)	
Äldreboendemiljard	1000
Höjt btp (300 kr resp. 500 kr)	1300
Höjt tak i btp till 7500 resp. 3750 kr	1200
Äldreboendegaranti	400
Investeringsstimulans	150
Summa	4050